

Sygn. akt V CSK 601/14

POSTANOWIENIE

Dnia 7 maja 2015 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Katarzyna Tyczka-Rote

w sprawie z powództwa P. sp. z o.o. w L.

przeciwko E. S.A. w W.

o zapłatę,

na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 7 maja 2015 r.,

na skutek skargi kasacyjnej strony pozwanej

od wyroku Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu

z dnia 30 maja 2014 r., sygn. akt I ACa 516/14,

**odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania i
zasądza od pozwanego na rzecz powoda kwotę 1800 (jeden
tysiąc osiemset) zł tytułem kosztów postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 24 stycznia 2014 r. Sąd Okręgowy we Wrocławiu zasądził od pozwanego E. S.A. w W. na rzecz powodowego P. spółki z o.o. w L. kwotę 351 269,50 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 3 kwietnia 2013 r. i kosztami procesu, oddalając powództwo w pozostałym zakresie. Sąd Apelacyjny we Wrocławiu, rozpatrujący sprawę na skutek apelacji obu stron, zmienił wyrok Sądu pierwszej instancji tylko w ten sposób, że początkową datę płatności odsetek ustalił na dzień 8 marca 2013 r. W pozostałym zakresie oddalił apelację powoda, a apelację pozwanego oddalił w całości. Zasądzone na rzecz powoda świadczenie stanowiło równowartość należności potrąconych przez pozwanego z wierzytelności powoda o zapłatę ceny za towary. Potrącone kwoty, określone w fakturach jako należności z tytułu usług marketingowych i usług aranżacyjno - ekspozycyjnych, pobierane były na podstawie aneksów do umowy ramowej łączącej strony. Sąd Okręgowy ustalił, że zawarcie aneksów obejmujących umowy o świadczenie tych usług i precyzujące ich charakter nie podlegało negocjacjom i zostało narzucone powodowi, przy czym spełniane świadczenia przynosiły bezpośrednie korzyści pozwanemu, a powodowi jedynie ewentualne korzyści pośrednie, nieekwiwalentne w stosunku do wysokości żądanych za nie wynagrodzeń. W konsekwencji świadczenia te Sąd Okręgowy uznał za inne niż marża opłaty za przyjęcie towaru do sprzedaży, których pobieranie stanowi czyn nieuczciwej konkurencji stypizowany w art. 15 ust. 1 pkt 4 ustawy z dnia 16 kwietnia 1993 r. o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji (jedn. tekst: Dz.U. z 2003 r., Nr 153, poz. 1503 ze zm., dalej „u.z.n.k.”). Sąd ustalił też, że pojęcie marży zostało przez strony odrębnie zdefiniowane i używane w umowie w celu określenia sposobu obliczania ceny w różnych sytuacjach.

Sąd Apelacyjny oddalił apelację pozwanego, uznając, że - poza ustaleniem okresu, za który powodowi przysługiwały odsetki - przesłanki faktyczne i prawne rozstrzygnięcia były prawidłowe.

Pozwany wniósł skargę kasacyjną opartą na obydwu podstawach z art. 398³ § 1 k.p.c., w której zarzucił naruszenie art. 15 ust. 1 pkt 4 i art. 18 ust. 1 pkt 5 u.z.n.k. w zw. z art. 405 oraz 414 k.c. przez ich błędną wykładnię oraz naruszenie art. 328 § 2 k.p.c. w zw. z art. 391 § 1 k.p.c. Wyrok Sądu Apelacyjnego zaskarżył

w części, co do zasądzenia kwoty 185 471,74 zł wynikającej z opłat naliczanych procentowo od obrotu.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna ukształtowana została w przepisach kodeksu postępowania cywilnego jako nadzwyczajny środek zaskarżenia, nakierowany na ochronę interesu publicznego przez zapewnienie rozwoju prawa i jednolitości wykładni oraz usunięcie z obrotu prawnego orzeczeń wydanych w postępowaniu dotkniętym nieważnością lub oczywiście wadliwych, nie zaś jako ogólnie dostępny środek zaskarżenia orzeczeń nie satysfakcjonujących stron. Koniecznej selekcji skarg pod kątem realizacji tego celu służy instytucja tzw. przedsądu, ustanowiona w art. 398⁹ k.p.c., w ramach której Sąd Najwyższy dokonuje wstępnej oceny sprawy przedstawionej mu ze skargą kasacyjną. Zakres przeprowadzanego badania jest ograniczony do kontroli, czy w sprawie ujawniły się przewidziane w art. 398⁹ § 1 pkt 1 - 4 k.p.c. okoliczności przemawiające za przyjęciem skargi do rozpoznania.

We wniosku skarżący powołał przesłankę z art. 398⁹ § 1 pkt 1 i 2 k.p.c., to znaczy na potrzebę rozstrzygnięcia istotnych zagadnień prawnych:

- czy uznanie opłat określonych jako opłaty za usługi promocyjne za inne niż marża opłaty za przyjęcie towaru do sprzedaży świadczy o pozorności w rozumieniu art. 83 § 1 k.c. czynności prawnych obejmujących tego typu usługi lub ich nieważności na podstawie art. 58 § 1 k.c., a jeśli nie, to czy możliwe jest dokonanie potrącenia z uwagi na brzmienie art. 505 pkt 3 k.c.;

- czy opłaty, których wartość bezpośrednio uzależniona jest od obrotu, niezależnie od przyjętej przez strony nazwy takiej opłaty, mogą być uznane za inne niż marża opłaty za przyjęcie towaru do sprzedaży w rozumieniu art. 15 ust. 1 pkt 4 u.z.n.k.;

oraz na potrzebę wykładni przepisów prawnych dotyczących możliwości zbiegu roszczenia o wykonanie zobowiązania oraz roszczenia odszkodowawczego *ex contractu* z roszczeniem o wydanie bezpodstawnego wzbogacenia.

Istotnym zagadnieniem prawnym w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. jest problem nowy i dotychczas niewyjaśniony, dotyczący ważnego abstrakcyjnego

zagadnienia jurydycznego, którego rozpatrzenie przyczyni się do rozwoju myśli prawnej i będzie miało znaczenie nie tylko do oceny konkretnej, jednostkowej sprawy, ale także przy rozstrzyganiu innych podobnych spraw. Skarżący powinien zagadnienie to precyzyjnie sformułować, wskazując przepis prawa, z którym jest związane i argumenty prawne, które prowadzą do powstania wątpliwości co do właściwego sposobu jego rozumienia lub stosowania w określonych, uogólnionych stanach faktycznych (zob. m.in. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 10 maja 2001 r., II CZ 35/01, OSNC 2002/1/11). Istotne zagadnienie prawne nie występuje, jeżeli Sąd Najwyższy w pewnej kwestii wyraził pogląd we wcześniejszym orzecznictwie, a nie zachodzą ważne okoliczności uzasadniające zmianę tego poglądu. Zagadnienie to musi przy tym rzeczywiście występować w sprawie i mieścić się w zakresie problematyki, która podlega badaniu w postępowaniu kasacyjnym. Tymczasem w skardze kasacyjnej pozwany nie podniósł zarzutów dotyczących wadliwej wykładni art. 83 § 1 bądź art. 58 § 1 k.c. ani też niedopuszczalności potrącenia świadczeń, które wynikają z czynu nieuczciwej konkurencji, przepisów tych nie zastosowały też Sądy obu instancji. Drugie ze wskazanych zagadnień jest z kolei całkowicie oderwane od ustalonego stanu faktycznego, wiążącego Sąd Najwyższy (art. 398¹³ § 2 k.p.c.), z którego wynika, że kwestia marży była uregulowana w umowie ramowej, zaś sporne opłaty miały odmienne, ściśle określone podstawy, a dotyczące ich postanowienia ujęte były nawet w osobnej redakcyjnie części umowy - aneksie. Nie budzi przy tym sugerowanych przez skarżącego wątpliwości prawnych rozróżnienie marży od innych świadczeń oparte jedynie na kryterium powiązania z obrotem, ponieważ oczywiste jest, że o charakterze świadczenia decyduje treść postanowień umownych, a nie sposób obliczania opłaty.

Z kolei oparcie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania na przesłance istnienia potrzeby wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów wymaga wykazania, że określony przepis prawa, mimo, iż budzi poważne wątpliwości, nie doczekał się wykładni albo niejednolita wykładnia wywołuje wyraźnie wskazane przez skarżącego rozbieżności w orzecznictwie w odniesieniu do identycznych lub podobnych stanów faktycznych, które należy przytoczyć (zob.: postanowienia Sądu

Najwyższego z dnia 13 czerwca 2008 r., sygn. akt III CSK 104/08, nie publ.; z dnia 28 marca 2007 r., sygn. akt II CSK 84/07, nie publ.; z dnia 15 października 2002 r., sygn. akt II CZ 102/02, nie publ.; z dnia 12 grudnia 2008 r., sygn. akt II PK 220/08, nie publ.; czy z dnia 11 stycznia 2008 r., sygn. akt I UK 283/07, nie publ.). Skarżący nie wykazał, aby we wskazywanej przez niego kwestii występowały rozbieżności w orzecznictwie, a powoływane w uzasadnieniu wniosku stanowiska doktrynalne odnoszą się do odmiennych stanów faktycznych. W wypadku, kiedy pozwany własną czynnością – oświadczeniem o potrąceniu pobrał nienależne świadczenie przyjmując, że w ten sposób dokonał zapłaty ceny – nie zachodzi zbieg podstaw o wykonanie zobowiązania z roszczeniem o wydanie korzyści na podstawie art. 18 ust. 1 pkt 5 u.z.n.k. Z tych przyczyn przesłanki przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania powołane przez skarżącego nie zostały wykazane. Okoliczności sprawy nie wskazują także na występowanie innych przesłanek przesądu (art. 398⁹ § 1 pkt 1 - 4 k.p.c.). Z przytoczonych względów należało odmówić przyjęcia tej skargi do merytorycznego rozpatrzenia (art. 398⁹ § 2 k.p.c.).

Sąd Najwyższy orzekł o kosztach postępowania kasacyjnego na podstawie art. 98 § 1 i 3 k.p.c. w zw. z art. 391 § 1 k.p.c. i art. 398²¹ k.p.c., określając wysokość należnych powódce kosztów na podstawie § 2, § 6 pkt 6 i § 12 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (jedn. tekst: Dz.U. z 2013 r., poz. 490).